

Voederkransonderzoek naar sporen van Amerikaans vuilbroed

Peter Elshout, Susteren, Werkgroep GPB imkersbond LLTB
In tegenstelling tot de voorafgaande decennia, is het tegenwoordig bijna maandelijks noodzakelijk in Bijen aandacht te besteden aan Amerikaans vuilbroed (AVB). Zo langzamerhand zal imker er van doordrongen zijn dat AVB een zeer besmettelijke ziekte is, waarvan de verspreiding ten allen tijden moet voorkomen. De imker moet dus zijn verantwoordelijkheid kennen: altijd een gezondheidsverklaring vragen, voorzichtig zijn met uitwisseling van materiaal en meedoen aan het voederkransonderzoek. De angel zit hem nu in dat laatste: het laten uitvoeren van voederkransonderzoek wordt er voor de imker niet gemakkelijker op. Op de eerste plaats is het duurder geworden en op de tweede plaats is het lang niet altijd duidelijk bij wie de imker nu het onderzoek moet laten uitvoeren.

Goedkoper, maar ook dezelfde voorwaarden?

De eerste twee jaren van het voederkransonderzoek was de prijs voor een onderzoek van één verzamelmonster f 15,- gulden. Het onderzoek werd toen uitgevoerd door ID-Lelystad en de prijs kon zo laag zijn omdat het Ministerie van Landbouw ongeveer f 60,- per onderzocht monster bijlegde. Het geld kwam uit een verzekeringspotje voor de bestrijding van dierziekten bijvoorbeeld varkenspest en mond-en klauwzeer. Eigenlijk werd de subsidie dus betaald door de varkens- en rundveehouders. In het afgelopen jaar stopte het ministerie deze subsidie omdat de imkers niet aan het verzekeringspotje bijdragen en kosten voor de AVB-bestrijding elk jaar toenemen. Stopzetting van de subsidie betekende dat de imkers de volledige kostprijs per monster aan ID-Lelystad zou moeten betalen.

De stichting Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij liet in haar brief van 4 april 2000 weten een goedkopere oplossing te hebben. Geadviseerd werd het voederkrans onderzoek te laten uitvoeren door de dierenartspraktijk Diessen te Diessen

De kostprijs van een verzamelmonster is bij deze dierenartspraktijk maximaal f 50,-, een besparing van f 25,-.

Toch heeft hier de Bedrijfsraad hier een belangrijk punt over het hoofd gezien. Zo heeft ID-Lelystad in haar voorwaarden staan dat bij positief bevonden

monsters niet alleen de imker, maar ook de Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV) wordt ingelicht. Helaas geldt deze voorwaarde niet voor de dierenartspraktijk Diessen. Zelfs niet bij constatering van een zware besmetting. Deze tekortkoming is mij door het hoofd van de RVV, afdeling levende dieren, bevestigd. Na het versturen van een rapportage van het onderzoek door de dierenartspraktijk, wordt de imker bij een positief bevonden monster, nog wel extra geïnformeerd omtrent de onderzoeksresultaten van het door hem ingestuurde voederkransmonster.

De verantwoording van de imker

De welwillendheid, de motivatie en de wetenschap van de imker is bepalend of hij/zij bij ontvangst van een negatief bericht van de dierenartspraktijk Diessen zich meldt bij het meldpunt voor bijenziekten: de Ambrosiushoeve. Op de schriftelijke rapportering van de dierenartspraktijk wordt van aanmeldingsmogelijkheid in het geheel geen melding gemaakt. Als de imker zich wel aanmeldt bij de Ambrosiushoeve dan kan de vraag gesteld worden of datgene wat de imker vertelt wel goed overkomt. Misschien ontbreekt er een doorslaggevend detail. Er is immers geen klinische uitbraak geconstateerd en dus is er geen meldingsplicht. En zoals iedere imker weet, wordt er alleen bij klinische symptomen geruimd en uitbetaald. De imker is hier dus een zwakste schakel want lang niet iedere imker zal bij een positief bevonden voederkransmonster contact opnemen met de Ambrosiushoeve.

De kosten van een onderzoek bij ID-Lelystad zijn dan wel hoger maar door bundeling van de resultaten en rechtstreeks contact met de RVV is de preventieve werking de meerkosten zeker waard en ligt de verantwoordelijkheid dus niet bij de imker alleen.

En hou nu verder?

Alleen maar hopen dat er bij een volgend voederkransonderzoek geen of minder sporen zijn waar te nemen, is een onverantwoord risico. Ook de Nederlandse imker zal moeten leren hoe hij naar Duits-model een kunst-/hongerzwerm moet maken om deze vervolgens op een ontsmette kast met kunststraat

Vervolg op pagina 345

Tuinieren met planten en dieren

Ad Vermaas

Wat is er mooier dan samen te werken met het leven in de natuur? Om te tuinieren met een rijke schakering aan planten en bloemen en op die manier voorwaarden te scheppen voor vogels, vlinders, zweefvliegen, hommels, bijen, enz, enz. En dan hebben we het nog niet eens over al het leven dat je zo onder de grond mogelijk maakt.

Dit artikel is bedoeld om ideeën aan te dragen. Het is een bewerking van een concept-artikel van de Vlinderstichting en De Kleine Aarde. Omdat dit artikel voor Bijen is bewerkt, komt vooral de rol van insecten aan de orde. Hoe lok je vlinders en libellen naar je tuin, hoe zit het met zweefvliegen en wat kun je nog meer doen ten aanzien van solitaire bijen en hommels? En wanneer de tuin dan in volle bloei staat, beleven niet alleen de insecten daar veel plezier aan, maar ook uzelf. Het is letterlijk genieten in geuren en kleuren.

Vervolg van pagina 344

een kans te geven weer tot een sporenvrij productievolk uit te groeien. Maar dan nog is het noodzakelijk een voederkransonderzoek te laten uitvoeren. Daarom zou een geheugenopfrissertje van het instituut dat het voederkransonderzoek uitvoert, ook hier niet mogen ontbreken.

De Ambrosiushoeve, de Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij, de RVV, het ID-Lelystad, de dierenartsenpraktijk Diessen en mogelijk andere kandidaten; zij zullen goede sluitende afspraken moeten maken om de imker niet langer de zwakste schakel te laten zijn in de bijengezondheidszorg. Ook voor de overheid, in uitdrukkelijke samenwerking met de imkerorganisaties, zie ik een taak weggelegd. Laat, wederom naar Duits voorbeeld, een ieder die honingbijen houdt wettelijk verplicht worden zich te laten registreren. Eveneens moeten dan ook zoals bij alle andere dieren die onder de verantwoording van de RVV vallen, iedere verplaatsing naar een andere verblijfplaats gemeld worden. Dat zal inhouden dat iedere standplaats van bijen bij de overheid bekend moet zijn. Bij een mogelijke uitbraak van AVB zal dit een enorme kostenbesparende factor zijn. Al dat zoeken naar mogelijke imkers en bijenvolken binnen een speergebied zal dan niet meer nodig zijn.

Vlinders en libellen

Vlinders komen in principe vanzelf bij u aanvliegen. De inrichting van uw tuin bepaalt of ze er blijven of verder vliegen. Afwisseling, vliegruimte, luwte, vocht en voedsel zijn de voorwaarden waaraan een goede vlindertuin moet voldoen. Voedsel voor vlinders en rupsen is de belangrijkste voorwaarde voor een goede vlindertuin. De rupsen zijn vaak erg kieskeurig, veel soorten eten maar één soort plant.

Top 10 van vlinderplanten: vlinderstruik, ijzerhard, beemdkroon, damastbloem, hemelsleutel, herfstaster, koninginnekruid, lavendel, vaste muurbloem en enkelbloemige afrikaantjes.

Ook libellen weten tuinen wel te vinden, mits er een vijver(tje) aanwezig is. Een natuurvriendelijke vijver heeft een geleidelijk aflopende oever, zodat dieren er gemakkelijk in en uit kunnen lopen. Voor libellen zijn planten met verticale stengels onmisbaar. De larven leven namelijk in het water en hebben deze planten nodig om uit het water te kruipen.

Zweefvliegen

Zweefvliegen zijn niet alleen heel sierlijk en een genot om naar te kijken, maar bovendien ook heel nuttig als luizenbestrijders. Een zweefvliegglarve eet tijdens zijn groei ca. 100(!) bladluizen.

Zweefvliegen hebben een korte tong en komen daarom vooral voor op bloemen van de schermbloemfamilie en op enkele samengesteldbloemigen. Verder lijken ze het meest gesteld op de bloemkleuren geel en wit. Bereklauw is een van hun favoriete planten, maar ook bloeiende dille en overblijvende venkel worden druk bezocht. En niet te vergeten de guldenroede, het smalbladig kruiskruid (*senecio erucifolius*) en het koninginnekruid. Het is altijd weer een aparte ervaring om ze op een warme zomermiddag in grote aantallen op dit soort planten te zien fourageren. En ook het geluid dat ze maken wanneer ze massaal opvliegen, is heel apart. Aanplanten dus.

Solitaire bijen en hommels

Solitaire bijen en hommels hebben, net als honingbijen, een groot aantal drachtplanten waar ze nectar en/of stuifmeel van verzamelen. Hommels benutten ook bloemsoorten waar honingbijen niet in geïnteresseerd zijn. Ze maken daarbij gebruik van hun langere tong en soms van hun grotere gewicht. Dit